

Openbaarheid van bestuur

Stad Turnhout

Toelichting

- Inleiding
- Situering
- Decreet openbaarheid van bestuur
  - Begrippenkader
  - Aanvraag
  - Uitzonderingsgronden
  - Beslissing
- Frequent gevraagde documenten

Inleiding

- Openbaarheid: juridische verplichting van de overheid om informatie aan het publiek te verstrekken
- Actieve – passieve openbaarheid
  - Actieve openbaarheid: openbaarmaking uit eigen beweging door het bestuur (zonder aanvraag)
  - Passieve openbaarheid: openbaarmaking op verzoek van de burger

Inleiding

- Art. 32 Grondwet
  - Beginsel (passieve) openbaarheid van bestuur
  - Bevoegdheidsverdelend

Inleiding

- Algemene – specifieke openbaarheid
  - Algemene openbaarheid:
    - art 32 Grondwet
    - algemene openbaarheidswetgevingen (vb. Openbaarheidsdecreet 2004)
  - Specifieke openbaarheid:
    - spec. regels die afwijken van alg. regime (vb. VCRO: inzagerecht tijdens het openbaar onderzoek; art. 504, 2 WIB kadastrale bescheiden)
    - openbaarheid beperkt in de tijd

Situering

- Decreet 26 maart 2004
- Besluit Vlaamse Regering 4 juni 2004
- Omzendbrief 2004/26
- Omzendbrief 2006/26
- EG RL vrije toegang tot milieu-informatie
- Verdrag van Aarhus

Decreet openbaarheid van bestuur 26 maart 2004

- Begrippenkader
- Aanvraag
- Uitzonderingsgronden
- Beslissing

Begrippenkader

- Bestuursinstantie: o.a.:
  - De gemeente
  - OCMW
  - Gemeentelijke instellingen
    - Gemeentelijk extern verzelfstandigd agentschap (art. 228 Gem. decr.) vb. AGB, PEVA (vzw)
  - Intergemeentelijke samenwerkingsverbanden

Begrippenkader

- Bestuursdocument

=De drager in welke vorm ook, van informatie waarover de instantie beschikt (geen plicht tot opmaak van nieuwe documenten)

- Ook documenten die een personeelslid in zijn bezit heeft
- Ook documenten die in archief zitten
- Ook documenten die iemand ter beschikking moet houden

Begrippenkader

- Milieu-informatie:
  - Het milieu: klassieke elementen van het milieu cfr. DABM, maar ook genetisch gemodificeerde organismen
  - Maatregelen en activiteiten die milieuverstoring (kunnen) opleveren
  - Verstoringfactoren: uitputting, verontreiniging en aantasting
  - Waarden die beschermd moeten worden (natuur, cultureel waardevolle gebieden, bouwwerken, gezondheid, veiligheid en levensomstandigheden van de mens)
  - Beschermingsmaatregelen en –activiteiten voor mens en milieu en de analyses en evaluaties ervan

Aanvraag

- Wie kan openbaarmaking vragen?
  - Eenieder
  - In principe geen belang aantonen
    - Uitzondering: informatie van persoonlijke aard
      - Uitzondering: milieu-informatie en informatie over aanvrager zelf

Aanvraag

- Hoe?
  - Schriftelijk (brief, fax, e-mail, formulier aan loket)
  - Richten aan instantie die doc in bezit heeft
    - verkeerde instantie → doorverwijzen
  - Bestuursdocument vermelden of minstens de aangelegenheid
    - Vaag verzoek → duidelijke en correcte info
  - Identiteit (contactgegevens)
  - Inzage, afschrift en/of uitleg

Aanvraag

- Behandeling aanvraag
  - Registreren
  - Aanvang termijnen (dag na registratie)

Principiële openbaarheid van bestuur

- Principe (art.7, tweede lid)
  - Alle bestuursdocumenten zijn openbaar tenzij uitzonderingsgrond van toepassing is.
  - Uitzonderingen restrictief interpreteren

Overzicht uitzonderingsgronden

- Formele uitzonderingen : facultatief
- Inhoudelijke uitzonderingen: verplicht
  - Niet-milieu informatie
    - Absolute uitz. gronden : geen belangenafweging
    - Relatieve uitz. gronden: belangenafweging
  - Milieu-informatie
    - Relatieve uitz. gronden: belangenafweging
- Uitz. in andere wetgeving
- Bij toepassing uitz. grond: motiveren!

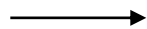

Uitzonderingsgronden

1. Formele uitzonderingen (art. 11)

- Aanvraag blijft kennelijk onredelijk (1°) (bvb. rechtsmisbruik)
- Aanvraag blijft op te algemene wijze geformuleerd (1°)
- Documenten niet af of onvolledig (2°)

Facultatief!

Uitzonderingsgronden

2. Inhoudelijke uitzonderingen

- Niet milieu-informatie
  - Absolute uitzonderingen: geen belangenafweging! (art. 13)
    - 1° Bestaande geheimhoudingsverplichting
    - 2° Bescherming persoonlijke levenssfeer (vb. namen, adressen van natuurlijke personen in documenten)
    - 3° Geheim beraadslagingen bestuursinstanties
    - 4° Documenten uitsluitend opgesteld tbv strafvordering of administratieve sanctie (vb. proces-verbaal)
    - 5° Documenten uitsluitend opgesteld tbv tuchtmtrgln
    - 6° Info v derden, vrijwillig én uitdrukkelijk vertrouwelijk (vb. bezwaarschrift)

Uitzonderingsgronden

- Relatieve uitzonderingen: belangenafweging! (art. 14)
  - 1° Economisch, financieel of commercieel belang vd instantie (vb. schattingsverslag)
  - 2° Vertrouwelijk karakter v internationale betrekkingen
  - 3° Vertrouwelijk karakter v commerciële en industriële info (vb. eenheidsprijzen in offerte)
  - 4° Rechtspleging in burg. of admin. rechtsgeding
  - 5° Vertrouwelijkheid vh handelen v instantie nodig vr uitoefening admin handhaving, uitvoeren interne audit of pol. Besluitvorming
  - 6° Openbare orde en veiligheid

Uitzonderingsgronden

- Milieu-informatie (art. 15)
  - 1° Bescherming persoonlijke levenssfeer
  - 2° Geheim beraadslagingen bestuursinstanties
  - 3° Documenten uitsluitend opgesteld tbv strafvordering of administratieve sanctie
  - 4° Documenten uitsluitend opgesteld tbv tuchtmtrgln
  - 5° Info v derden, vrijwillig én vertrouwelijk
  - 6° Vertrouwelijk karakter v internationale betrekkingen
  - 7° Vertrouwelijk karakter v commerciële en industriële info
  - 8° Rechtspleging in burg. of admin. rechtsgeding

Uitzonderingsgronden

- 9° Vertrouwelijkheid v/h handelen v instantie nodig v/ uitoefening admin handhaving, uitvoeren interne audit of pol. Besluitvorming
- 10° Openbare orde en veiligheid
- 11° Bescherming milieu

→ relatieve uitzonderingen:
belangenafweging!

Uitzonderingsgronden

– Milieu-informatie inzake emissie in milieu

ENKEL volgende uitzonderingen:

- Documenten uitsluitend opgesteld tbv strafvordering of administratieve sanctie
- Documenten uitsluitend opgesteld tbv tuchtmtrgln
- Vertrouwelijk karakter v internationale betrekkingen
- Rechtspleging in burg. of admin. rechtsgeding
- Openbare orde en veiligheid

– Seveso-informatie

NIET in te roepen uitzonderingen:

- vertrouwelijkheid van het handelen van milieu-instantie
- Bescherming milieu waarop info betrekking heeft

Uitzonderingsgronden

3. Toestemming van derden

Bestuursdocument alsnog openbaar maken

- Bescherming persoonlijke levenssfeer
- Info v derden, vrijwillig én vertrouwelijk
- Vertrouwelijk karakter v commerciële en industriële info

→ instantie contact opnemen met betrokkene en toestemming vragen

Uitzonderingsgronden

4. Andere uitzonderingsgronden

andere (openbaarheids)regelgevingen

federaal, gemeenschappen en gewesten

Bv. afschrift van een auteursrechtelijk beschermd document: toestemming auteur nodig!

- Bouwplan
- Verkavelingsplan

Beslissing

- Beslissing tot openbaarmaking
  - Gemeentesecretaris
  - 15d na registratie aanvrager antwoorden
    - Verlenging 30d mogelijk
  - Gedeeltelijke openbaarmaking
  - Beroepsmogelijkheid vermelden
(Beroepsinstantie openbaarheid van bestuur)

Beslissing

- Uitvoering beslissing (=inzage, afschrift, uitleg verlenen)
  - 30d na registratie
  - Verlenging 45d
  - Retributie voor afschriften mogelijk (retributiereglement)

Frequent gevraagde documenten

- Bouwplan – verkavelingsplan
- Doc die ter inzage liggen ihkv openbaar onderzoek
- Milieuvergunningsaanvraag (MVA)
- Stedenbouwkundige vergunningsaanvraag (SVA)
- Overzicht van vergunningen
- Advies ihkv vergunningsaanvragen
- Bezwaarschrift

Frequent gevraagde documenten

- Proces-verbaal stedenbouwmisdrijf
- Leegstandsregister
- Bodemoriënterende onderzoeken
- Persoonsgegevens: bvb. wie is eigenaar van perceel x?
- Belastingkohieren vastgesteld door CBS
- Schattingsverslag

Frequent gevraagde documenten

- Geluidsmeting die firma ter beschikking moet houden van gemeente
- Offerte
- Documenten mbt selectieprocedures (bvb. assessmentverslagen)
- Agenda college
- Notulen college en gemeentelijke adviesorganen
- Gunningsbeslissingen

Bouwplan - verkavelingsplan

- Auteurswetgeving!
  - Artikel XI.165 Wetboek Economisch Recht
- Inzage dient steeds verleend te worden
- Kopie weigeren bij gebrek aan toestemming auteur
- Gemeente niet verplicht om toestemming te verzoeken
- Uitzonderingsgrond persoonlijke levenssfeer niet relevant!
- Eigenaar van woning heeft recht op kopie van bouwplan van zijn woning op voorwaarde dat hij voorafgaand schriftelijk aantoon eigenaar te zijn van betrokken woning én hij een door hem ondertekende verklaring op eer bezorgt waarin wordt verklaard dat de verkregen kopie van het bouwplan van zijn woning enkel zal worden aangewend voor privégebruik (OVB/2015/233)

Documenten die ter inzage liggen ihkv openbaar onderzoek (bij SVA en MVA)

- Toetsing uitzonderingsgronden vóór openbaar onderzoek
- Recht op inzage = recht op kopie
  - Uitz: auteursrechtelijk beschermde doc.
    - Foto = kopie = verboden bij auteursrechtelijke doc.

Milieuvergunningsaanvraag (MVA)

- Art. 32 VLAREM I: inzagerecht + recht op kopie
- Auteursrecht plannen: geen kopie zonder toestemming auteur; enkel inzage
- Vertrouwelijke commerciële informatie aanvrager (art. 15, § 1, 7°)
  - Openbaar onderzoek:
    - Firma kan vertrouwelijke info aanduiden; gemeente beoordeelt dit (art. 14, § 2 Milieuvergunningsdecreet)
  - Openbaarmaking weigeren
  - MAAR eerst toestemming verzoeken om alsnog openbaar te maken

Stedenbouwkundige vergunningsaanvraag (SVA)

- Auteursrecht bouwplannen: geen kopie zonder toestemming auteur/architect; enkel inzage
- Persoonsgegevens indiener SVA = openbaar
- Persoonsgegevens natuurlijke personen (bvb. eigendomsgegevens van aangelanden)
  - Onleesbaar maken (art. 13, 2°)
    - MAAR: geen bijkomende schade door openbaarmaking van persoonsgegevens die reeds openbaar zijn gemaakt ihkv openbaar onderzoek (hadden reeds dan onleesbaar moeten worden gemaakt)

Overzicht van vergunningen

- Vaak onbestaand document
- Geen verplichting om nieuw document op te maken
  - Openbaarmaking weigeren
  - TENZIJ overzicht gemakkelijk kan worden gecreëerd

Advies ihkv vergunningsaanvragen

- Openbaar document van zodra afgewerkt door adviesverlener, ook al is er nog niet beslist over vergunning. Facultatieve uitz. grond art. 11, 2° kan in dat geval niet ingeroepen worden.

Bezwaarschrift (geen milieu- info)

- ‘vertrouwelijk’ expliciet vermeld op bezwaarschrift
  - gansen bezwaarschrift weigeren (art. 13, 6°)
  - MAAR: eerst toestemming verzoeken om alsnog openbaar te maken

Bezwaarschrift (geen milieu- info)

- Geen expliciete vermelding ‘vertrouwelijk’ op bezwaarschrift
  - Persoonsgegevens (natuurlijke personen!) onleesbaar maken (art. 13, 2°)
  - MAAR: eerst toestemming verzoeken om persoonsgegevens alsnog openbaar te maken

Proces-verbaal stedenbouwmisdrijf

- Document opgesteld uitsluitend tbv strafvordering (artikel 13, 4°)
- Openbaarmaking weigeren zolang strafonderzoek nog loopt (geen verjaring, geen vonnis met kracht van gewijsde)
- Rechter bepaalt al dan niet verjaard, stuiting is immers mogelijk
- Specifieke regeling: toestemming Procureur-Generaal (artikel 125 KB houdende algemeen reglement op de gerechtskosten in strafzaken)

Leegstandsregister

- Gedeeltelijke openbaarmaking
- Onleesbaar maken persoonsgegevens natuurlijke personen (art. 13, 2°)
  - Namen, adressen + adressen leegstaande panden!
  - Toestemming alsnog vragen

Bodemoriënterende onderzoeken

- Bevat o.m. gegevens van opdrachtgever, eigenaar + kadastrergegevens van onderzoekslocatie
  - Onleesbaar maken van persoonsgegevens natuurlijke persoon (art. 13, 2°)
  - MAAR: eerst toestemming vragen om alsnog openbaar te maken

Persoonsgegevens: bvb. wie is eigenaar van perceel x?

- Gemeente mag geen kadastrale inlichtingen verschaffen (noch schriftelijk, noch mondeling)
  - Artikel 504, derde lid Wetboek Inkomstenbelastingen
- Bescherming persoonlijke levenssfeer natuurlijke personen (art. 13, 2°)
- Openbaarmaking weigeren

Belastingkohieren vastgesteld door CBS

- Bevat o.m. naam en adres van belastingplichtige + belastbaar feit, berekening en bedrag van belasting
- Bescherming persoonlijke levenssfeer natuurlijke personen (art. 13, 2°)
  - Onleesbaar maken persoonsgegevens natuurlijke persoon
    - Identiteit, inkomsten, gevestigde belasting
    - Advies 2014-61 (federale openbaarheidscommissie)

Schattingsverslag

- economische, financiële belangen van gemeente (art. 14, 1°)
  - Vóór transactie: openbaarmaking weigeren
  - Na transactie: openbaar document
    - Het gegeven dat uit deze schattingsverslagen vergelijkingspunten af te leiden zijn, die gebruikt kunnen worden voor andere onroerende goederen, vindt de Beroepsinstantie onvoldoende voor weigering (OVB/2014/34)

Geluidsmeting die firma ter beschikking moet houden van gemeente

- Openbaarheid van bestuur enkel van toepassing op documenten waarover de gemeente *beschikt*
- Gemeente *wordt geacht te beschikken* over documenten die een derde ter beschikking moet houden van de gemeente
- Geen doc. uitsluitend tbv strafvordering want geen proces-verbaal
- Openbaar document

Offerte

- Doorgaans gedeeltelijk openbaar
- Niet-openbaar: vertrouwelijke commerciële gegevens (art. 14, 3°)
  - eenheidsprijzen (meetstaat/inventaris), specifieke aanpak/productieproces/conceptnota/visienota, ontwerpen, plantekeningen, boekhoudkundige gegevens, cv's, referenties van private personen
- Openbaar:
  - totaalprijzen, verklaring op eer, referenties overheden, erkenningsdocumenten, offerteformulier, bewijs handtekeningsbevoegdheid
- Toestemming vragen indiener offerte

Documenten mbt selectieprocedures

- Informatie van persoonlijke aard: belang verzoeker nodig! (art. 17, §2). Kandidaat heeft steeds een belang
- Doc. over verzoeker zelf zijn openbaar
- CV, motivatiebrief, assessment andere kandidaten
  - openbaarmaking weigeren owv persoonlijke levenssfeer (art. 13, 2°)
  - Toestemming alsnog vragen

Documenten mbt selectieprocedures

- Schriftelijke examens andere kandidaten
(OVB/2005/54)
  - Kennis: openbaar
  - Psychotechnisch: openbaarmaking weigeren (art. 13, 2°)
- Beoordeling (quoting, evaluatie) examens andere kandidaten
  - Concrete beoordeling vereist telkens.
Anonimiseren van documenten
- Toestemming alsnog vragen

Agenda college

- Opmaak agenda college geen wettelijke plicht
- Openbaar bij bestaand document
  - Geen recht op toekomstige documenten
- Geen recht op afschrift/inzage in geval van **onbestaand document**
- Vb. OVB/2015/82

Notulen college en gemeentelijke adviesorganen

- Afgewerkt van zodra secretaris/opsteller ontwerpnotulen als afgewerkt beschouwd ongeacht goedkeuring (geen toepassing van art. 11, 2°)
- Andere relevante uitz.gronden:
  - Persoonlijke levenssfeer (bvb. namen, adressen natuurlijke personen)
  - Vertrouwelijke commerciële informatie (bvb. eenheidsprijzen offertes)

Gunningsbeslissingen

- Gemotiveerde gunningsbeslissing = beslissing tot gunning + bijhorende verslag van nazicht
- Kennisgevingsverplichtingen cfr. Rechtsbeschermingswet
- Niet openbaar: vertrouwelijke commerciële gegevens (art. 10 Rechtsbeschermingswet en art. 14, 3°)
  - Bvb. vermelding eenheidsprijzen van inschrijvers in verslag van nazicht
  - Toestemming vragen betrokken firma

Vragen?

- ann.blockhuys@iok.be
- sanne.ribbens@iok.be